
Věda a prosazování modernity ve Francii konce 19. století

Věda a prosazování modernity ve Francii konce 19. století

Robert Fox, profesor historie na Linacre College University v Oxfordu, hostující profesor Fakulty elektrotechnické ČVUT v Praze pronesl ve čtvrtek 21.10. na Filozofické fakultě přednášku: Science and travails **of modernity in fin-de-si?cle France**, kterou společně pořádaly Europaeum - asociace univerzit a historické ústavy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Pro příležitost veřejné přednášky Robert Fox zvolil téma, které reflektovalo jeho celoživotní výzkum a současně vzbudilo živou a aktuální diskusi. Profesor Fox orientoval svou přednášku na vnímání vědy a techniky ve Francii konce 19. století. Pozornost přitom věnoval specifickému kontextu francouzské třetí republiky, jejíž základní hodnoty byly vědě a vědcům pozitivně nakloněny. Ve francouzském prostředí, ovlivňovaném v daném období konáním neobyčejně početných výstav a konferencí, vzrůstaly snahy prezentovat vědu jako univerzální a internacionální sílu otevírající cestu k modernizaci. Badatelé z oblasti přírodních věd se proto stali zástupnými symboly pokroku. Narůstající vliv těchto nových hrdinů francouzského národa byl zprvu novinkou. Jeho zintenzivňující se projevy lze podle prof. Foxe sledovat např. na oficiálních státních pohřbech reprezentantů francouzské vědy, jež se těšily velkému veřejnému zájmu. Nadšení z vědy se v neposlední řadě přenášelo do literatury. Díla J. Verna či A. Robida představovala výmluvný příklad víry ve vědu a techniku jako zprostředkovatele nových šťastnějších zítřků. Na druhé straně se ale již tehdy objevily obavy z nástrah plynoucích z přetechnizovaného světa – z ceny, již je třeba za modernitu zaplatit. V závěrečné diskusi nad přednáškou prof. Foxe otázky a komentáře poukázaly na široké souvislosti a potřebu komparace vývoje vědy a technologií. Diskuse se rozvinula zejména okolo problematiky vnímání a prožívání konce 19. století včetně technologických změn v evropských zemích, které se koncentrovaly v jejich metropolích a odvíjely se od stavu vývoje společnosti, její národní a politické emancipace.

Prof. Robert Fox po léta vedl katedru dějin vědy na Linacre College a ve svém výzkumu se zaměřil na společenské dopady vývoje technologií, zejména ve spojitosti s elektrifikací koncem 19. století. Během svého pobytu v Praze ve dnech 17.9.-24.10.2010 hostoval na Fakultě elektrotechnické ČVUT v Praze (FEL ČVUT), kde spolu s prof. Marcelou Efmertovou vedl přednášky a semináře z historie techniky. Vedle své činnosti na FEL ČVUT v Praze přednášel o vlivu moderních muzeí na současnou společnost ve Francouzském centru pro výzkum ve společenských vědách (CEFRES) a ke konci svého pobytu proslovil na Filozofické fakultě na pozvání asociace Europaeum a tří historických ústavů fakulty veřejnou přednášku.

Jakub Štofanič, Milan Scholz